

Příloha k protokolu o SZ č. ....

Student/-ka: **Bc. Tereza Bartoňová**

Vysoká škola: .
Filozofická fakulta Jihočeské univerzity

Aprobace:
Literárně-historická studia

Ústav:
Ústav bohemistiky

Recenzent * /
Mgr. Vera Kaplická Yakimova. Ph.D.

Datum odevzdání posudku:
16. 6. 2014

Vedoucí d. p. */
prof. PhDr. Petr Bílek, Csc.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

SYMBOL A MÝTUS V (SOUČASNÉM) KOMIKSU

.....
(téma)

Diplomová práce Terezy Bartoňové *Symbol a mýtus v (současném) komiksu* se věnuje tématu, které můžeme hodnotit jako nové, originální a přínosné pro další výzkum komiksu. Autorka se pokouší teoreticky sumarizovat a prakticky ukázat, jak můžeme toto medium analyzovat na základě pojmů „symbol“ a „mýtus“. První tři kapitoly slouží jako uvedení a metodologický základ práce, ale rovněž již obsahují zajímavé poznatky o komiksu obecně. Čtvrtá a nejpřínosnější kapitola je interpretační a představuje bezpochyby schopnosti autorky hlubší ucelenější analýzy. Velice přínosné jsou komparace amerických komiksů s mangou, které poukazují na dvě odlišné tradice media komiksu.

Práci Terezy Bartoňové však hodnotím rozporuplně, protože se v ní mísí dvě různé úrovně. Na jednu stranu je to práce samostatná, invenční, přínosná pro celkový vývoj zkoumání komiksu v českém kontextu. Na druhou stranu se práce vyznačuje problémy na úrovni metodologické a stylistické. Práci by velice pomohla pečlivější finální redakce, která by zabránila charakteristickým blouděním v kruzích, kdy se text po 20 stranách vrací znovu na začátek a opakuje stejné motivy, a snad i zbytečným generalizacím kterými text oplývá. Přesto je předkládaná práce vysoké kvality a má velký potenciál, aby byla rozšířena na práci disertační. V tomto případě by bylo nutné vyjasnit si základní východisko práce a dbát na dodržení vybraného metodologického směru.

Pokusím se v dalších řádcích upozornit na typy nedostatků, se kterými se můžeme v diplomové práci setkat.

Jako příklad zjednodušení sekundárních textů uvedu *Orientalismus* Edwarda Saida. Autorka si půjčuje jeho uznávané uvažování o Západu a Východu, které v kontextu její práce může dobře fungovat, pokud by bylo hlouběji analyzováno. Na konci svých úvah na s. 21 však Bartoňová píše: „Saidova kniha stojí na velmi subjektivních základech, ostatně sám autor je Palestinec, který v USA strávil většinu života a to jako příslušník kultury, která se v

angloamerickém kontextu v podstatě odsuzuje. Možná právě proto jeho vymezení vůči orientalismu jako evropské vědě musí být velmi skeptické. Hlavní myšlenku knihy bych shrnula do tvrzení, že ačkoli odlišnosti mezi těmito dvěma prostory existují, nelze chápat Východ a Západ jako absolutní opaky, spíše jako oblasti, které k životu i kultuře přistupují rozdílně.“ Bartoňová tak šmahem odsoudí jednu z tezí autora kvůli jeho biografii (navíc je tato biografie komplikovanější než ji zde uvádí autorka) a zjednoduší jeho dílo natolik, že není jasné, proč k němu musela předtím odkazovat.

Ne úplně povedené jsou i pasáže věnované Jungovi na s. 23 či vysvětlení vztahů mezi ikonem a (konotačním) symbolem na straně 14, které nevychází tak úplně z pojetí Peirce, jak tvrdí autorka.

Často se setkáváme i s nepodloženými interpretacemi, například při analýze mangy. Na straně 32 autorka píše: „Podobně jako v komiksech Evropy a Ameriky se nadpřirozeno promítá do prostředí reality. Avšak v manze je přijímáno kladně a chápáno jako nedílná součást každodenního světa. To ukazuje na zakořeněnou úctu k mytologii (i k autoritám obecně). Proto je vnímání nadpřirozena zcela jiné. Legendy a mýty jsou ve společnosti důležitým prvkem – mají mnohem silnější roli než na Západě. Lidé si tyto příběhy neustále opakují a mají je na mysli, představují pro ně vzorce chování. Navíc jsou si vědomi síly i nebezpečnosti bytostí z jiného světa. Neusilují o jejich ovládnutí či degradaci.“ Má autorka nějaké zdroje, které by podobné tvrzení podpořily? V bibliografii se setkáme jen s dvěma zdroji, které se mangy týkají, a není patrné, zda jsou s těmito tezemi spojeny, nebo autorka vychází výhradně z vlastních představ o problematice.

Další příklad je analýza na s. 41-42, kdy si autorka najednou vypůjčuje Proppovy kategorie, které však vycházejí z diametrálně odlišného materiálu. Jsou to lidové kouzelné pohádky a sám Propp ve své knize uvádí, že jsou těžko přeložitelné do autorské tvorby, i když je to lákavé. Pro mě však největší problém spočívá v tom, že autorka tvrdí, že popisuje monomýtus a najednou přeskakuje do analýzy na základě velice odlišného teoretického rámce.

V podkapitole *První fáze proměny mytologického hrdiny* autorka začíná krátkým exkurzem o Odysseovi (kde ne příliš zdařile stylisticky charakterizuje postavu jako někoho u koho „můžeme spatřit jistou dávku arogance“, ale „má vhodný potenciál být hrdinou“, s. 44), ale pak se bez žádného vysvětlení vrací k popisování dějin komiksu od 20. let 20. století. Není zde vysvětleno, ani zmíněno, jak je tento vývoj spojen s mytologií či proměnami *mytologického hrdiny*. Zachycuje určité změny v komiksovém vyprávění, ale k tomu by nebylo nutné zavádět termín mytologický. Když pak autorka na s. 49 tvrdí „Jak jsme se přesvědčili, moderní komiksový hrdina má svůj pevný základ v hrdinovi mytologickém“, není tento výrok přesvědčivý. Navíc je v této podkapitole popis soustředěn pouze na „západní“ komiks a zcela opomíjí další vybranou oblast, tj. mangu.

Je třeba také zmínit, že si autorka místy příliš zakládá na pojmu „autorského záměru“ (viz např. s. 13: „Autor si musí být jistý, že alespoň část symbolů splní svou funkci poznávacího znamení a publikum se skrze proces šifrování dostane ke skrytému obsahu a pochopí jej.“ anebo později na s. 56: „vlození některých prvků může být z autorovy strany zcela nevinné...“), který ale není v práci ani vysvětlen, ani problematizován. Dále se pouští do

zbytečných generalizujících hodnocení, která pak poněkud znehodnocuje předchozí kvalitní analýzu, např. na s. 50: „pokud si porovnáme tři základní pojmy (...), zjistíme, že v současnosti je moderní hrdina čtenáři nejbliže“. Můžeme se následně ptát, čím je vůbec toto zjištění podstatné? Je „blízkost k čtenáři“ kritérium „modernosti“ postavy?! Anebo na s. 56, kdy autorka píše, že: „Všechny tyto vizuální i verbální symboly odkazují k vědomým i nevědomým spojitostem, které dělají komiks jedinečný pro každého čtenáře“. V tento moment si sama odporuje, když předtím definovala symboly skrze kulturní shodu.

Shrnu-li zmíněné nedostatky, ale i míru originality a samostatnosti práce, dostávám se k následujícímu hodnocení. Práci v této podobě hodnotím „jen“ jako velmi dobrou, ale zároveň bych se nebránila hodnocení zvýšit na výbornou, pokud by ji tak hodnotil školitel a pokud by se autorka na obhajobě tvůrčím způsobem vyrovnala se zmíněnými připomínkami.

Návrh na kvalifikaci diplomové práce: **velmi dobře**

.....
podpis oponenta diplomové práce

Českých Budějovicích
V .....

16. 6. 2014
dne .....

Stupeň klasifikace:	☐ výborně	☒ velmi dobře	☐ dobře	☐ nevyhověl
---------------------	----------------------------------	---	--------------------------------	------------------------------------

*) Nehodící se škrtněte